

**चन्द्रपुर नगरपालिकाको नगर उप प्रमुख श्री जयमाला कुमारी चौधरीले चन्द्रपुर
नगरपालिकाको नगर सभाको एघारौँ अधिवेशनमा प्रस्तुत गर्नुभएको
आगामी आर्थिक वर्ष २०८०।०८१ को नीति तथा कार्यक्रम र बजेट वक्तव्य**

नगर सभाको एघारौँ अधिवेशनका आदरणीय सभाध्यक्षज्यू र सदस्यज्यूहरू,

चन्द्रपुर नगरपालिकाको यस गरिमामय नगर सभाको एघारौँ अधिवेशनमा नगर उप प्रमुखको हैसियतले चन्द्रपुर नगरपालिकाको आगामी आर्थिक वर्ष २०८०।०८१ को बजेट, नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गरिरहँदा खुशी र गौरवान्वित महसुस गरेको छु । सर्वप्रथम यस महत्वपूर्ण अवसरमा मुलुकलाई तीन तहको सरकार सहित संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रको आजको यस परिवर्तित युगसम्म ल्याउन र देशको समग्र राष्ट्रियता, सार्वभौमसत्ता, अखण्डता, राष्ट्रिय स्वाधिनता, स्वतन्त्रता एवं संघीयता सहितको मुलुकको समृद्धिको भाग्य रेखा कोर्नको लागि विभिन्न समय क्रममा जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने ज्ञात अज्ञात सम्पूर्ण आदरणीय शहिदहरुप्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्न चाहन्छु र घाइते योद्दाहरुप्रति सम्मान सहित शिघ्र स्वास्थ्य लाभको कामना गर्दछु ।

आदरणीय सभाध्यक्षज्यू,

गत विगतको आर्थिक वर्षको चन्द्रपुर नगरपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम र बजेट कार्यान्वयनबाट सुशासन, विकास र समृद्धिको आधारसिला बृद्धि भई नगरपालिकाबाट हुने सेवा प्रवाहमा सुधार, सडक लगायत भौतिक पूर्वाधारहरुको दिगो विकास, गरिबी निवारण, रोजगारीको अवसर तथा नगरवासीको जीवनस्तरमा सकारात्मक प्रतिफल देखिन थालेको छ । नगरवासीहरु चरम गरिबी, विपन्नता, निरक्षरता र पछ्यौटेपनमा रहनुपर्ने वाध्यात्मक स्थितिको अन्त्य हुने मार्ग तय भएको छ । सबै नगरवासीहरुको लागि भौतिक पूर्वाधारहरु, आधारभूत शिक्षा तथा प्राथमिक स्वास्थ्य सेवामा पहुँच र सामाजिक सुरक्षाको व्यवस्था सुनिश्चित हुँदैछ ।

आर्थिक, सामाजिक र भौतिक पूर्वाधार निर्माणका कार्यहरुमा तिव्रता आएको छ । निजी क्षेत्र र सहकारी क्षेत्रलाई सँगै लिएर जाने वातावरणमा सुधार हुँदैछ, भौतिक पूर्वाधार तर्फको प्रगति उत्साहजनक छ । पर्यटन पूर्वाधारका विकास र प्रवर्द्धन गर्ने कार्यक्रमहरु अगाडि बढेका छन । नगरवासीको शिक्षा र स्वास्थ्य स्थितिमा सुधार ल्याउन सम्बन्धित निकायहरुलाई चुस्त गतिमा परिचालन गरिएको छ । नगरपालिकाको दैनिक प्रशासन र सेवा प्रवाहमा सुधार भएको छ । निजी तथा सहकारी क्षेत्रलाई नगरपालिकाको कार्यक्षेत्रको दायराभित्र ल्याई सँगै लिएर हिडने प्रक्रिया प्रारम्भ गरिएको छ । नगरपालिकाको कार्यक्षेत्रसँग सम्बन्धित क्षेत्रहरुको कार्य प्रगतिलाई चुस्त र दुरुस्त राख्न र नगरवासीहरुको गुनासो र आकांक्षालाई समयमा नै सम्बोधन गर्न अनुगमनलाई तिव्रता दिइएको छ,

आगामी आर्थिक वर्षको नगरपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम र बजेट तर्जुमा गर्दा सहभागितात्मक योजना तर्जुमा प्रक्रिया अन्तर्गत गाउँ र टोलस्तरबाट विभिन्न सहभागितात्मक चरणहरु पुरा गरी नगर कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गरी यहाँहरु समक्ष बजेट, नीति तथा कार्यक्रम प्रस्ताव गरी पेश गरिएको व्यहोरा निवेदन गर्दछु । यस अवसरमा हाम्रा अथक प्रयासहरुमा हरदम निर्देशन र सहयोग प्रदान गर्नु हुने संघीय-सांसद र मधेश प्रदेश सभाका माननीय सदस्यज्यूहरु, नगरमा कृयाशिल राजनैतिक दलहरु, सरोकारवाला निजी, सहकारी समेतका विकास साझेदारहरु, समाजसेवी, नगरवासी सम्पूर्ण दाजुभाई तथा

दिदी वहिनीहरू, विकास अभियन्ताका रूपमा रहेका स्थानीय सरोकारवाला निकायहरू, गैर सरकारी संस्थाहरूको साझेदारी भूमिकाप्रति नगरपालिकाको तर्फबाट हार्दिक कृतज्ञता प्रकट गर्दछु ।

नेपालको संविधान र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन समेतका कानूनहरूले व्यवस्था गरे बमोजिम सहभागितामूलक योजना तर्जुमा प्रक्रिया मार्फत आगामी आर्थिक वर्षको राजश्व र व्यय सहितको बजेटको अनुमान नगर कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गराई नीति तथा कार्यक्रम र बजेट चालु आर्थिक वर्षको आषाढ १० गते भित्र नगर सभामा पेश गर्ने र आषाढ मसान्तभित्र पारित गरी सक्नुपर्ने कानूनी प्रावधान रहेको छ । स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४, तथा प्रचलित कानून, निर्देशिका तथा कार्यविधिको अधिनमा रही गत आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को यथार्थ आय-व्ययको विवरण, चालु आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को संशोधित बजेट तथा कार्यक्रम र आगामी आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को अनुमानित वार्षिक बजेट, नीति तथा कार्यक्रमलाई नगर कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गरी पेश गरिएको व्यहोरा अनुरोध गर्दछु ।

आदरणीय सभाध्यक्षज्यू,

अब म चन्द्रपुर नगरपालिकाको समग्र विकास सम्बन्धी वस्तुस्थितिको संक्षिप्त आंकलन यहाँहरू समक्ष राखे अनुमति चाहन्छु । चन्द्रपुर नगरपालिकाको विकासको वर्तमान अवस्था, नगरवासीहरूको बढ्दो चाहना र अपेक्षा, उपलब्ध सिमित श्रोत साधन, कार्यालय र नगरका मौजुदा समस्या तथा चुनौतिहरू, कार्य सम्पादनको क्रममा देखिएका चुनौती तथा अवसरहरूप्रति बृहत रूपमा विश्लेषण गर्दै नगरपालिकाको दुरगामी विकास गर्ने अर्जुन दृष्टि निर्माण गर्नु चन्द्रपुर नगरपालिकाको आजको आवश्यकता रहेको छ ।

चन्द्रपुर नगरपालिका भौगोलिक वनावट, प्राकृतिक श्रोत, ऐतिहासिकता, सांस्कृतिक, शैक्षिक, कृषि एवं पर्यटकीय महत्वका दृष्टिले प्रबल र तिव्र विकासको संभावना भएको यो नगरपालिका हो । तथापी नगरपालिकाको अपेक्षित तुलनात्मक विकास हुन सकेको छैन, यसका पछाडि थुप्रै चुनौति र कमजोरीहरू रहेका छन् । आधारभूत शिक्षा, स्वास्थ्य, रोजगारी र सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षणका अवसरहरू उपलब्ध गराई शान्ति सुव्यवस्था सहितको न्यायपूर्ण, सम्मुनत, सभ्य, सुसंस्कृत र समतामूलक समाज निर्माण गर्न यो नगरपालिका प्रतिबद्ध छ ।

सार्वजनिक प्रशासनको कार्यसंस्कृतिमा सुधार ल्याई सुशासन कायम गर्न सरकार क्रियाशील छ । पारदर्शिता प्रवर्द्धन गर्दै जवाफदेहीविहीन स्थितिको अन्त्य गर्न आवश्यक नीतिगत, कानूनी र संस्थागत सुधार अघि बढाइने छ । नगरको मुख्य मुख्य स्थानमा हुन सक्ने चोरी, निकासी, दुर्घटना आदिलाई न्यूनीकरण गर्न सी.सी.टि.भी. क्यामरा जडान गर्ने प्रक्रिया थप प्रभावकारी बनाईने छ । सार्वजनिक सेवाप्रवाहको गुणस्तर वृद्धि गरिएको छ र अझ ब्यबस्थित तथा सहज बनाईने छ । स्वास्थ्य, शिक्षा, लैंगिक समानता एवं अन्य सामाजिक तथा सांस्कृतिक क्षेत्रमा कार्यक्रम संचालन र गुणस्तरीय सेवाप्रवाह गरी स्वस्थ, शिक्षित, न्यायपूर्ण र गतिशील सामाजिक जीवनको स्थापना गर्ने लक्ष्य रहेको छ । नगरपालिकाको सेवालाई प्रविधिमैत्री बनाईदै लगिनेछ ।

समग्र र सन्तुलित विकासका लागि सरकारले सुरु गरेका रूपान्तरणकारी, क्षेत्रगत र राष्ट्रियस्तरका कार्यक्रम तथा आयोजनाहरू तोकिएको समय र लागतमा सम्पन्न गर्ने लक्ष्य रहेको छ । कार्यक्रम तथा आयोजनाहरूको पुनः प्राथमिकीकरण गर्ने, फजुल खर्च रोक्ने, वित्तीय अनुशासन कायम गर्ने, उत्पादनशील तथा रोजगारीमूलक क्षेत्रमा लगानी केन्द्रित गर्ने योजना रहेको छ ।

नगरपालिकाको समग्र विकासको क्रममा पछाडि पारिएका वर्ग तथा क्षेत्रका समुदायलाई न्यायपूर्ण र समतामूलक समाजको विकासको मूलप्रवाहमा ल्याउने, उत्पादनमूलक क्षेत्रमा लगानी वृद्धि गर्ने, रोजगारीका अवसरहरूको सृजना एवं विस्तार र विविधिकरण गर्ने, कृषि एवं पशु विकास क्षेत्रहरूको प्रवर्द्धन तथा विविधिकरण गर्ने, उत्पादनमूलक क्षेत्रहरूको व्यवसायिकरण गर्ने, आधुनिकीकरण एवं यान्त्रीकरण गर्दै सूचना, सञ्चार र प्रविधिको माध्यमबाट सुशासनमा प्रवर्द्धन गरी सार्वजनिक विकास, पूर्वाधारहरूको दिगो विकास गरी सेवा र सुविधाहरूको प्रवाह गर्ने, पर्यटकीय दृष्टिले अनुपम संभावना रहेको पर्यटन क्षेत्रको विकास गरी यसबाट प्राप्त लाभ टोल, बस्ती हुँदै विपन्न वर्गसम्म पुर्याउने, नदि, ताल तथा सिमसार क्षेत्रको संरक्षण गर्दै पर्यावरणीय सन्तुलन कायम गर्ने, जलवायु परिवर्तनको नकरात्मक असरको न्यूनीकरण गर्दै अनुकूलनका कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गर्ने, समय सुहाउँदो भौतिक पूर्वाधारहरूको विकास र विस्तार गर्ने, सामाजिक विकास एवं पूंजीलाई संस्थागत गर्दै चन्द्रपुर नगरपालिकाले लिएको, "समृद्ध चन्द्रपुर नगरपालिका, सुखी नगरबासी" को गन्तव्यमा पुग्न " शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि, पशु, उद्योग, पर्यटन र पूर्वाधार : समावेशी दिगो विकास चन्द्रपुर नगरपालिकाको मूल आधार" भन्ने दृष्टिकोणलाई चुम्न सक्ने गरी दिगो विकास गर्ने पूर्वाधार विकासका कार्यहरू गर्नु हाम्रा मुख्य चुनौतिहरू रहेका छन् ।

आदरणीय सभाध्यक्षज्यू,

प्रस्तुत चुनौतीका बावजुद पनि नगरपालिकाको समग्र विकास र समृद्धि गर्न कायम रहेको जनप्रतिनिधिहरूको उच्चस्तरको अठोट, समन्वय एवं संतुलित एकता, पर्यटकीय आकर्षणका धरोहरका रूपमा रहेका नुनथर पर्यटकीय स्थल, पौराई ब्रम्हस्थान, निजानन्द धाम, शहिद स्मृति पार्क, डावरी, कोटीहोम, तिलेश्वर पार्क मरधर सिमसार, चन्द्रपुर झर्ना, कालापानी पिकनिक स्पोट, महादेव डांडा पर्यटकीय स्थल समेतका प्रचुर जैविक विविधता एवं पर्यटकीय उपस्थिति, शैक्षिक एवं स्वास्थ्य सम्बन्धी सूचकहरूको दृष्टिले रौतहट जिल्लामा रहेका अन्य स्थानीय तहहरू भन्दा चन्द्रपुर नगरपालिका अग्रपंङ्गतीमा रहेको छ । शिक्षा स्वास्थ्य सहितका मानव विकास एवं आर्थिक सूचकांकहरूमा चन्द्रपुर नगरपालिकाको वृद्धोस्तर, आकर्षणयुक्त बसाइसराई, फैलदो सडक सञ्जाल, सक्रिय एवं विकासप्रेमी नागरिक समाज र बस्ती, निजी क्षेत्र एवं गैरसरकारी क्षेत्रको प्रचुर विकास र सहयात्रा यस नगरपालिकाका विकासका थप अवसर एवं पूंजीको रूपमा रहेका छन् ।

यस चन्द्रपुर नगरपालिका भित्रका सम्पूर्ण जेष्ठ नागरिक, बालपोषण, एकल महिला, अपाङ्गहरू समेतका लाभग्राहीहरूलाई वैकिङ्ग पद्धतिबाट सामाजिक सुरक्षा समेतका भत्ताहरू वितरणलाई थप प्रभावकारी बनाउन प्रबन्ध मिलाईने छ । नगर उपप्रमुखको संयोजकत्वमा रहेको अनुगमन समितिलाई प्रभावकारी रूपमा परिचालन गरिएको छ, नगरपालिकाबाट सञ्चालित योजना तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा देखिएका कमि कमजोरीहरूको वारेमा समयमा नै नगरपालिकालाई जानकारी गराउन सञ्चार क्षेत्रलाई परिचालन गरिएको छ । साझा सवालका विषयहरूमा यस नगरपालिकामा रहेका संघीय सरकार र प्रदेश सरकारका निकायहरूसँग समन्वय गरी कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाइएको छ ।

सिमित जनशक्तिका बावजुद शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि तथा पशु सेवा समेतको सेवा प्रवाहमा सुधार गरिएको छ । सहकारी क्षेत्रलाई नगरपालिकाको दायराभित्र ल्याई दर्ता, नविकरण, नियमन तथा व्यवस्थापन गर्ने प्रक्रिया प्रभावकारी बनाईएको छ । विकास पूर्वाधारको मुख्य आधारको रूपमा रहेको सडक सञ्जाललाई नियमित आवागमन योग्य बनाउँदै तिनीहरूलाई सुदृढिकरण गरिदै लगेको छ । विपद् जोखिम न्यूनीकरण र वातावरण अनुकूलनका कार्यहरू अगाडि वढाइएको छ,

पूर्वाधार विकास गर्दा र सडक निर्माण तथा मर्मत संभारका योजनाहरू कार्यान्वयन गर्दा सम्बन्धित निकायहरूसंग समन्वय गर्दै कार्यान्वयनमा दोहोरोपना आउन नदिन आवश्यक समन्वय गर्ने व्यवस्था अगाडि वढाइएको छ। यस कार्यलाई आगामी आ.व. २०८०/०८१ मा थप प्रभावकारी बनाउँदै लगिनेछ । पर्यटन पूर्वाधारहरूको सन्दर्भमा विभिन्न जातजातीहरूको धार्मिक तथा सांस्कृतिक र प्राकृतिक सम्पदाहरूको संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्दै लगिनेछ । जति सक्दो छोटो समय दुरीमा स्थानीय जनतामा यातायात सञ्जालको पहुँच पुर्याउने, नगरपालिकालाई पूर्ण बालविवाह मुक्त, पूर्ण खोप मुक्त, पूर्ण बालश्रम मुक्त र पूर्ण साक्षरयुक्त नगरपालिकाको रूपमा कायम राख्ने गरी कार्यहरू भईरहेका छन् । नगरपालिकामा क्रियाशील रहेका गैर सरकारी संस्थाहरूलाई कार्य जिम्मेवारीमा दोहोरोपना नआउने र ति संस्थाहरूबाट सन्चालित क्रियाकलापहरू नतिजामूलक हुने गरी थप परिचालन र व्यवस्थित गर्दै जाने नीति यस नगरपालिकाले लिएको छ ।

यस नगरपालिकाले आगामी दिनहरूमा अहिलेको जस्तै गरी सेवा प्रवाह गरेर मात्र हुँदैन, लोकतन्त्रका प्रतिफलहरूको न्याय, समता र समानतामा आधारित भई समुचित वितरण नागरिकहरूमा गर्नसक्नु पर्छ भन्ने नविन मान्यताका साथ यस विशिष्ट परिस्थितिमा हामीले सार्वजनिक सेवा प्रवाह र स्थानीय पूर्वाधार विकासका कार्यहरू उच्च मनोबलका साथ सम्पादन गर्ने जमको गरिरहेका छौं, यस्ता कार्यहरूमा नगरवासीहरूको प्रेरणादायी सहभागिता, समन्वय एवं सहकार्य रही आएको सन्दर्भमा चन्द्रपुर नगरवासीहरूप्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु र स्थानीय विकासका साझेदारहरूको रूपमा रहेका सहकारी सम्बन्धी संस्थाहरू, गैर सरकारी संस्थाहरू, निजी क्षेत्र एवं नागरिक समाजप्रति कृतज्ञ छु ।

आदरणीय सभाध्यक्षज्यू,

नगरपालिकाको विकास सम्बन्धी अवस्थाको संक्षिप्त सिंहावलोकनपछि अब म चन्द्रपुर नगरपालिकाको गत आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को यथार्थ आय-व्यय एवं प्रमुख उपलब्धीहरूको समष्टिगत समिक्षात्मक विवरण प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

संघीय सरकारबाट वित्तीय समानीकरण तथा राजश्व वाँडफाँड तथा अन्य सबै श्रोत बाट रु. १ अर्ब ५५ करोड ५१ लाख ४४ हजार ३ सय १६ रुपैयाँ प्रस्तावित आय रहेकोमा रु.१ अर्ब ६ करोड ३१ लाख ५२ हजार १ सय ४४ रुपैयाँ मात्र वास्तविक आय रहेको थियो सो मध्ये गत आ. व. मा जम्मा रु. ८९ करोड ९४ लाख ४९ हजार ७ सय ५७ रुपैयाँ खर्च भएको देखिन्छ । बाँकि रकम विभिन्न दायित्व तथा कोषहरू मार्फत चालु आर्थिक वर्षमा जिम्मेवारी सारिएको छ,

चालु आर्थिक वर्षमा नगरपालिका क्षेत्रभित्र चन्द्रपुर नगर कार्यपालिकाको कार्यालयबाट प्रदेश सरकारको साझेदारीमा करिब ३ करोड लागतमा निर्माण भईरहेको चार्जिग स्टेशनको कार्य अन्तिम चरणमा रहेको तथा आगामी आ.व. देखि संचालनमा ल्याइनेछ भने वडा नं. १० मा करिब ६ करोड लागतमा निर्माण भईरहेको खाधान्न भण्डारको कार्य चालु आ.व. मा नै सम्पन्न भई आगामी आ.व. देखि संचालनमा ल्याइनेछ । त्यस्तै नगरपालिका कार्यालयबाट कार्यान्वयन भएका विभिन्न योजना/आयोजना मार्फत १.०८८ कि.मी. सडक कालोपत्रे (Blacktop) गरिएको छ, ३ कि.मी. २७५ मिटर स्लाब ढलान गरिएको छ, करिब १४ कि. मि. सडक स्तरोन्नति/ग्राभेल गरिएको छ, ३ वटा विद्यालयहरूमा स्वच्छ खानेपानी तथा आधुनिक शौचालय निर्माण कार्य सम्पन्न भएका छन्, ४ वटा मा.वि. तथा सामुदायीक विद्यालय भवनहरू निर्माण गर्ने कार्य सम्पन्न भएका छन् भने ५ वटा विद्यालयहरूको भवन निर्माणाधीन अवस्थामा छन् । १७ वटा सामुदायीक भवनहरू निर्माण भईसकेका छन् भने २ वटा निर्माणाधीन अवस्थामा छन् । साथै ४ कि.मि. भन्दा बढी नाला तथा कुलो निर्माण कार्य सम्पन्न भएका छन् । यसैगरी चालु

आर्थिक वर्षमा लक्षित वर्गहरूको उत्थान, मोटर ड्राईभिग तालिम, इलेक्ट्रिसीयन तालिम, सिलाई कट्टाइ तालिम, क्षमता अभिवृद्धि, आय आर्जन, सामाजिक परिचालन, जिविकोपार्जन र प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रमहरू सम्पन्न भई लक्षित वर्गको सम्मान, पूंजी निर्माण र आर्थिक टेवा पुर्याउन सक्ने योगदानमा वढोत्तरी गर्ने कार्यक्रमहरू सम्पन्न भएका छन्

आदरणीय सभाध्यक्षज्यू,

अव म चालु आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को बजेट कार्यन्वयनको जेष्ठ महिनासम्मको यथार्थ र आषाढ मसान्तसम्मको संशोधित अवस्था प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

चालु आ. व. २०७९/०८० मा जम्मा रु. १ अर्ब ३२ करोड ६० लाख ६९ हजार ६ सय ४५ रुपैयाँ आय व्यय प्रस्ताव भएकोमा २०७९/०८० मा जम्मा रु. ७९ करोड ४० लाख १२ हजार ७८ रुपैयाँ मात्र वास्तविक आय रहेको छ भने जेष्ठ मसान्तसम्म जम्मा खर्च ७३ करोड ६४ लाख ९० हजार २ सय ८३ रुपैयाँ खर्च भएको देखिन्छ ।

साथै चालु आर्थिक वर्षको आषाढ मसान्तसम्ममा कूल संशोधित अनुमानित व्यय मध्ये चालु र पुँजीगत गरी रु १२ करोड व्यय हुने र करिब रु. १० करोड रकम आगामी आ.व. को दायित्व सार्नुपर्ने अनुमान गरिएको छ । त्यसैगरी चालु आर्थिक वर्षमा कूल मालपोत बाट प्राप्त हुने आय रु. ४ करोड प्रस्ताव गरेकोमा यस आ.व. को जेष्ठ मसान्त सम्म रु. १ करोड ७३ लाख १३ हजार ८ सय ५४ रुपैयाँ संकलन भएको छ भने अन्य आन्तरिक आय तर्फ ४० करोड ४२ लाख ३ हजार ६ सय ४५ रुपैयाँ प्रस्तावीत रहेकोमा यस आ.व. को जेष्ठ मसान्त सम्म ३ करोड ५३ लाख १७ हजार ४ सय ३ रुपैयाँ मात्र संकलन भएको छ भने चालु आ.व. को आषाढ मसान्तसम्म रु. १ करोड आय राजश्व संकलन हुने संशोधित अनुमान गरिएको छ । आगामी आ.व. २०८०/०८१ को लागि आन्तरिक आय तर्फ रु. ६ करोड रुपैयाँ आन्तरिक आय तर्फ र रु. ६ करोड रुपैयाँ मालपोत तर्फको आय/राजश्व संकलन हुने प्रस्ताव गरेको छु ।

आदरणीय सभाध्यक्षज्यू,

अव म नगरपालिकाको समग्र विकासका लागि आगामी आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को प्रस्तावित बजेट, नीति तथा कार्यक्रम, नगरपालिकाको दिर्घकालीन सोंच, नगरपालिकाको विकासका प्राथमिकताहरू, योजना तर्जुमाका आधारहरू र नगरपालिकाका समग्र नीतिहरूको सार संक्षेप यहाँहरू समक्ष प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

दिर्घकालीन सोंच :

चन्द्रपुर नगरपालिकाको, "समृद्ध चन्द्रपुर नगरपालिका, स्वस्थ र सुखी नगरवासी" मूल ध्येयले परिकल्पना गरेको "शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि, पशु, उद्योग, पर्यटन र पूर्वाधार : समावेशी दिगो विकास, चन्द्रपुर नगरपालिकाको मूल आधार" भन्ने विकास र समृद्धि प्रतिको सोंच नै यस बजेट, नीति तथा कार्यक्रमहरूको दिर्घकालीन सोंच रहनेछ । यसको लागि सम्पूर्ण नगरवासीहरूलाई नगर विकास तथा समृद्धिको मूल मार्गमा समाहित गर्दै अगाडि बढ्नु चन्द्रपुर नगरपालिकाको आजको मूल आवश्यकता रहेको छ ।

उद्देश्य :

आर्थिक-सामाजिक रूपान्तरण सहित न्यायपूर्ण, समता एवं समृद्धिमूलक चन्द्रपुर नगरपालिकाको निर्माणको दिगो विकासमा टेवा पुर्याउनु यस बजेट, नीति तथा कार्यक्रमको मुख्य उद्देश्य हुनेछ ।

प्राथमिकताका क्षेत्रहरू :

शिक्षा, स्वास्थ्य सम्बन्धी सूचकहरूमा सुधार, सहकारी तथा निजी क्षेत्रको भूमिकामा गुणात्मक सुधार, सूचना तथा प्रविधिको विकास, स्थानीय भौतिक पूर्वाधारहरूको निर्माण, कृषि, पशु, वन तथा वातावरण र पर्यटन क्षेत्रको विकास, मानवीय सूचकहरूको विकास र लैङ्गीकतामा आधारित न्यायपूर्ण र समतामूलक विकास नै नगर विकास योजनाको प्रमुख प्राथमिकताका क्षेत्रहरू रहने छन् ।

योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा छनौटका आधार एवं मार्गदर्शनहरू :

नेपालको संविधान, २०७२ का राज्यका निर्देशक सिद्धान्त, नीति र दायित्व समेतका संवैधानिक प्रावधानहरू, संघीय र प्रदेश सरकारको चालु आवधिक योजना, राष्ट्रिय योजना आयोग र संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट प्राप्त नीतिगत मार्गनिर्देशनहरू, संघीय सरकारबाट प्राप्त बजेट सिलिङ्ग, संघीय सरकारबाट समय समयमा प्राप्त नीतिगत निर्देशनहरू, मधेश प्रदेश सरकारबाट प्राप्त नीतिगत मार्गनिर्देशनहरू र प्राप्त बजेट सिलिङ्ग, मधेश प्रदेश सरकारबाट समय समयमा प्राप्त नीतिगत निर्देशनहरू, स्रोत अनुमान तथा बजेट सिलिङ्ग समिति, राजस्व परामर्श समिति, वडासभा, विषयगत समितिहरू, नगर कार्यपालिकाका सदस्यज्यूहरूबाट प्राप्त सुझावहरू, चन्द्रपुर नगर सभाका सदस्यज्यूहरूबाट प्राप्त सुझावहरू, राजनैतिक दल, निजी क्षेत्र, सहकारी क्षेत्र समेतका नगर विकासका सरोकारवालाहरूबाट प्राप्त सुझावहरू, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, गत विगतका नगर सभाहरूबाट प्राप्त पृष्ठपोषणलाई यो नगरपालिकाको विकास योजना तर्जुमा गर्दा मार्गदर्शनको रूपमा अवलम्बन गरिएको व्यहोरा अनुरोध गर्दछु ।

आदरणीय सभाध्यक्षज्यू,

अब म आगामी आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ का लागि नगरपालिकाका प्रमुख क्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रमहरू प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

भौतिक पूर्वाधार विकास नीति :

१. सडक तथा यातायत क्षेत्रको विकासमा वडा कार्यालयहरूबाट राजमार्ग जोडिएका सडकहरू, वडा कार्यालयबाट नगरपालिका जोडने सडकहरू, अन्तर वडा कार्यालयहरू जोड्ने सडकहरू, धार्मिक तथा पर्यटकीय क्षेत्रको पहुँच सडकहरू, नयाँ तथा पुराना बस्ती जोड्ने अन्तर आधार सडक तथा पुल निर्माणलाई पूर्णता दिनेगरी कार्य गर्न आगामी आर्थिक वर्षमा समेत उच्च प्राथमिकतामा राखिएको छ ।
२. सडक पूर्वाधार निर्माण र विकासमा नेपाल सरकार तथा मधेश प्रदेश सरकारका विषयगत मन्त्रालयहरू सँग बजेट विनियोजन तथा लगानीमा सहकार्य, साझेदारी तथा समन्वय कायम गर्ने नीति लिएको छ ।
३. बढ्दो बस्ती तथा सवारी साधनको चापलाई व्यवस्थित गर्न नगर क्षेत्रमा भएका खुला क्षेत्रहरूको पहिचान गरी सःशुल्क तथा निशुल्क पार्किङ्गको व्यवस्था गरिनेछ ।
४. कार्वन उत्सर्जन न्यूनीकरणका लागि विधुतीय सवारी चार्जिग स्टेशन संचालनमा ल्याइनेछ ।
५. नगरपालिकाको पूर्व स्वीकृत विना नगर क्षेत्रमा जग्गा जमिन सम्प्राप्ति, भू संरचना विगाने वा जग्गा खण्डीकरण गर्ने कार्य पूर्ण रूपमा निषेध गरिनेछ । यस्तो भए गरेको देखिएमा तत्काल कानूनी दायरामा ल्याई आर्थिक ऐनले तोकेको थप शुल्क र जरिवाना नतिरेसम्म जग्गा विकास स्वीकृतको प्रक्रिया समेत रोक्का राखिनेछ र यस्ता जग्गा समेत रोक्का राख्ने नीति लिइनेछ ।
६. नगरपालिकाको पूर्व स्वीकृत विना जग्गा खण्डीकरण गर्दै बनाइएका घडेरी क्षेत्रमा नगरपालिकाबाट कुनै पनि प्रकारको भौतिक संरचना निर्माणको लागि अस्थाई वा स्थाई स्वीकृती

प्रदान गरिने छैन । भवन निर्माण गर्दा अनिवार्य नक्शा पास गर्नुपर्ने ब्यबस्था कडाईका साथ लागु गरिनेछ ।

७. नगर क्षेत्रमा नगरपालिकाको पूर्व स्वीकृत विना घर टहरा लगायतका भौतिक पूर्वाधार निर्माण गर्ने गरेको पाइएको छ । यसरी विना स्वीकृत निर्माण गर्दा मापदण्ड विपरीत र भवन संहिताको समेत पालना नहुने अवस्था आउन सक्दछ । यसर्थ नगरपालिकाको स्वीकृति विना घर टहरा लगाएतका भौतिक संरचना निर्माण भएको देखिना साथ वडा कार्यालयबाट त्यस्तो निर्माण कार्य रोक्का राख्न पत्रचार गर्ने नीतिगत व्यवस्था अवलम्बन गरिनेछ ।

८. आवधिक योजना तयार गरी लागु गरिनेछ । नगर यातायात गुरुयोजना तयार गरिनेछ ।

९. कम्तिमा रु. ५ लाख भन्दा घटिको भौतिक पूर्वाधारको योजना वडाले छनौट नगर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ

१०. आगामी आर्थिक वर्षमा भौतिक पूर्वाधार विकास सम्बन्धी कार्यक्रमहरूको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरी प्रस्ताव पेश गरेको छु ।

सामाजिक विकास नीति :

- चन्द्रपुर नगर क्षेत्रभित्रको सामाजिक संरचनालाई ध्यानमा दिई न्यायपूर्ण समाज एवं समतामुलक समाज बनाउने उद्देश्यका साथ सामाजमा रहेका जातीय विभेदको अन्त्य गर्न नगरपालिकाका १० वटै वडामा छुवाछुत मुक्त अभियान सञ्चालन गरी समग्र चन्द्रपुर नगरलाई छुवाछुत मुक्त नगर घोषणा गर्ने अभियान अगाडि वढाइनेछ ।
- समाजमा पछाडि पारिएका वर्गलाई नगरपालिकाको मूल प्रवाहमा ल्याउनको लागि निश्चित संख्यामा दलित समुदायका विद्यार्थीहरूलाई प्राविधिक शिक्षा उपलब्ध गराउने गरी कार्यक्रम अगाडि वढाइनेछ । साथै नगर क्षेत्रमा रहेका विपन्न दलित विद्यार्थीहरूलाई उच्च शिक्षा छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरिनेछ,
- नगरपालिकाबाट सञ्चालन तथा कार्यान्वयन हुने योजना/आयोजनाको प्रतिफल सबै तह र तप्कामा सामानुपातिक ढङ्गले पुगोस भन्ने उद्देश्यले कार्यान्वयन प्रक्रिया अगाडि वढाइनेछ,
- नगर भित्र बेरोजगारी अवस्थामा रहेका युवाहरूकोलागी ब्यबसायीक तालिमहरू (मोटरसाइकल मर्मत, सिलाईबुनाई, कम्प्युटर तालिम, मोबाइल, रेडियो घडी मर्मत) संचालन गरिनेछ ।
- चन्द्रपुर नगर क्षेत्रभित्रको शवहरूको दहन गर्ने कार्यलाई व्यवस्थित गर्नको लागि आगामी आर्थिक वर्षमा नमुनाको रूपमा तोकिएको स्थानमा शवदहन गर्ने गृह निर्माण गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- चन्द्रपुर नगरपालिका क्षेत्रको शान्ती सुरक्षाको व्यवस्थामा सुधार ल्याई आवागमन र विकास निर्माण गर्ने कार्यलाई सुधार ल्याउने उद्देश्यले नगरको सुरक्षा स्थितिमा सुदृढिकरण गर्न नगरमा रहेका सुरक्षा निकायहरूसँग समन्वय गरी सुरक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- उपभोक्ता हित संरक्षण र बजार अनुगमन खाध्य गुणस्तर मापन ब्यबस्थापन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- आगामी आ.व. मा नगर प्रहरीको ब्यबस्थापन गरिनेछ ।
- आगामी आर्थिक वर्षको सामाजिक विकास सम्बन्धी कार्यक्रमहरूको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरी प्रस्ताव पेश गरेको छु ।

स्वास्थ्य सम्बन्धी नीति :

१. नगरका सबै स्वास्थ्य संस्थाहरूमा जनस्वास्थ्य प्रयोगशालाको क्षमता विस्तार गर्नुका साथै नागरिकको घर दैलोसम्म नै सेवा विस्तार गर्दै लैजाने नीति लीइनेछ । आम नागरिकका लागि

- आवश्यक औषधि नगर अस्पताल र नगर स्वास्थ्य संस्था मार्फत गत वर्षहरूमा जस्तै वर्षभरीनै निशुल्क वितरणको प्रबन्ध मिलाइनेछ,
२. आम नागरिकको बस्ती तथा टोलमा नै उपस्थित भई स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न घुम्ती शिविर मार्फत विशेषज्ञ, प्रयोगशाला सेवा र निशुल्क औषधि वितरण गर्ने कार्य संचालन गरिनेछ । महिला स्वास्थ्य लाई मध्यनजर गर्दै सबै वडामा निशुल्क स्वास्थ्य शिविर संचालन गर्ने योजना लिएको छु ।
 ३. औला, कालाजार तथा डेंगु रोग नियन्त्रणका लागि आवश्यक जनचेतना मूलक कार्यक्रम संचालन गर्नुका साथै माथिल्लो निकायसंग समन्वय गरी निर्देशिका बमोजिम औषधि छर्कने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
 ४. बौलाहा कुकुरले टोकेको भ्याक्सिनको आपूर्तिमा निरन्तरता दिई नियमित रूपमा सेवा प्रदान गरिनेछ ।
 ५. रेबिज, सर्पदंश आदिको बारेमा प्रचार प्रसार तथा आवश्यक उपचारको व्यवस्थापन गरिनेछ
 ६. मातृ तथा नवजात शिशु कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिई परिवार नियोजन लगायत सुरक्षित गर्भपतन सेवा कार्यक्रमलाई सुव्यवस्थित ढंगले संचालन गरिनेछ ।
 ७. नगरपालिका अन्तर्गत रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरू द्वारा गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाहरूलाई नियमित सेवा प्रदान गरी क्रमशः वडाहरूलाई पूर्ण ए.एन.सी. तथा घरमा शून्य प्रसुती गराउने वडा तथा पालिका सुनिश्चित गरिनेछ ।
 ८. गर्भवती, सुत्केरी महिला तथा बालबालिकाहरूलाई कुपोषण बाट बचाउने उद्देश्यले नियमित लेखाजोखा तथा पोषिलो आहार वितरण गर्ने कार्यक्रम लागु गरिनेछ ।
 ९. ट्रमा सेन्टर निर्माण तथा व्यवस्थापनका लागि उपयुक्त स्थानमा डी.पी.आर. तयार गरी निर्माण कार्य अगाडी बढाउनुको साथै आवश्यक बजेट व्यवस्थापनको लागि केन्द्र सरकार र प्रदेश सरकारको लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
 १०. आमा सुरक्षा कार्यक्रमहरूलाई प्रभावकारी बनाइनेछ, स्वास्थ्यकर्मीहरूको मनोबल बढाई कार्य सम्पादनमा सुधार ल्याउन क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
 ११. चन्द्रनिगाहपुर अस्पताल र अन्य स्वास्थ्य चौकीहरूको भौतिक पूर्वाधारमा सुधार ल्याउनुका साथै प्रदेश र संघीय सरकारसँग समन्वय गरी स्तरउन्नती गर्ने कार्यहरू गरिनेछ ।
 १२. रेड क्रस संग आवश्यक समन्वय गरी रक्त संचार केन्द्र स्थापना र संचालनको लागि आवश्यक नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
 १३. आगामी आर्थिक वर्षमा स्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रमहरूको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरी प्रस्ताव पेश गरेको छु ।
 १४. नगर भित्रका सबै वडाहरूमा आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र विस्तार गरिनेछ ।

शिक्षा सम्बन्धी नीति :

१. सामुदायिक विध्यालयहरूलाई प्रविधिमैत्री बनाई शिक्षकहरूको क्षमता विकास गर्न आधुनिक शिक्षा प्रणालीबाट शिक्षण सिकाई गर्न क्षमता विकास, कार्यसम्पादन करार सम्झौता, शैक्षिक क्यालेन्डर निर्माण र सिकाई एवं अभ्यास आदान प्रदान कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
२. "सक्षम र सिपमूलक जनशक्ति, चन्द्रपुर नगरपालिकाको सम्पत्ति" भन्ने मूलमार्गलाई आधार मानी शैक्षिक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ । यसको लागि अभिभावक, विद्यार्थी र शिक्षक बीच अन्तरकृयात्मक तथा अभिभावक शिक्षा कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।

३. शिक्षक सेवा प्रवाहमा संलग्न शिक्षक तथा कर्मचारीहरूको लागि क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ।
४. पूर्ण साक्षर वडा र नगरपालिका अभियान सञ्चालन गरिनेछ ।
५. न.पा भित्रका उच्च शिक्षा अध्ययन गर्ने गरिब जेहेन्दार, दलित, जनजाती, अल्पसंख्यक र विपन्न तथा सिमान्तकृत समुहका बालबालिकाहरूलाई उच्च शिक्षा अध्ययनको लागि निश्चित मापदण्डका आधारमा उच्च शिक्षा छात्रवृत्ति उपलब्ध गराइनेछ ।
६. सरकारी सेवालाई प्रोत्साहन गर्न विभिन्न तहका विद्यार्थीहरूको लागि नगरपालिकाको लगानीमा निशुल्क लोकसेवा, शिक्षक सेवा तथा लाइसेन्स कक्षा संचालन गरिने प्रबन्ध मिलाइनेछ ।
७. नगरपालिका भित्रका सामुदायिक विद्यालयका प्र.अ. हरूलाई शैक्षिक अनुभव आदानप्रदान गर्नका लागि अन्तर पालिका उत्कृष्ट विद्यालय अवलोकन भ्रमणको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
८. प्रयास कक्षा कोठाको अभाव भएका विद्यालयहरूलाई प्राथमिकतामा राखी विद्यालयहरूको भौतिक सुधार कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
९. न. पा. को आन्तरिक श्रोतबाट स्वयंसेवक शिक्षक दरबन्दी थप गरी शिक्षक पदपूर्तिलाई व्यवस्थित गर्न स्वयंसेवक शिक्षक पदपूर्ति सम्बन्धि मापदण्ड/निर्देशिका तयार गरि कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
१०. बालविकास सहजकर्ता, विद्यालय कर्मचारी र विद्यालय सहयोगीहरूलाई नगरपालिकाबाट दिइदै आएको थप सुबिधालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
११. जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको संयुक्त अनुगमन टोली बनाई नगरपालिका भित्रका सबै विद्यालयहरूको अनुगमनबाट प्राप्त प्रतिवेदनलाई कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
१२. शिक्षा प्रशासन तथा व्यवस्थापनलाई प्रविधि मैत्री बनाई विद्यालयहरूमा अनलाइन सिस्टमबाट पठनपाठन गराउने नीति कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
१३. स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माण, विकास तथा कार्यान्वयनको लागि आवश्यक प्रक्रिया अगाडी बढाइनेछ,
१४. आगामी आर्थिक वर्ष शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरूको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरी प्रस्ताव पेश गरेको छु ।

महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक अपाङ्गता सम्बन्धी नीति :

महिलाहरूको लागि

१. चन्द्रपुर नगरपालिका भित्र रहेका महिलाहरूलाई जनचेतना तथा सिपमुलक तालिम प्रदान गरी व्यवसायिक बनाउन जोड दिईने छ ।
२. घरेलु हिंसा तथा लैङ्गिक हिंसा निराकरण गर्नको लागि लैङ्गिक हिंसा विरुद्धको १६ दिने अभियान सगैँ महिला, पुरुष, श्रीमान/श्रीमती लाई समविकास कार्यक्रम प्रत्येक वडामा संचालन गरिने छ ।
३. विद्यालय बाहिर रहेका किशोरीहरूलाई जिवन उपयोगी सिप विकास तथा क्षमता विकास कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
४. विज्ञहरूलाई आमन्त्रीत गरी बेमौसमि तरकारी खेती, बाखा पालन तालिम, कुखुरा पालन तालिम, अचार निर्माण तालिम, मसला, वेसार खेती तालिम प्रदान गरी महिलाको जिवनस्तर उकास्ने कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
५. महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक तथा अपाङ्गताका राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय दिवशहरूलाई निरन्तरता दिईने छ ।

७. वडाका महिला जनप्रतिनिधिहरूलाई सविधानमा भएका हक अधिकार साथै देवानी संहिता ऐन र फौजदारी ऐनमा भएका व्यवस्थाहरू सम्वन्धी सचेतना मुलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
८. महिलाहरूको व्यवसायिक समुह गठन गरी एक समुह एक व्यवसाय लाई प्राथमिकता दिने ।
९. खुल्ला सिमानाका कारण महिला तथा किशोरीहरूलाई मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार नियन्त्रणका लागि सचेतना अभिमुखिकरण कार्यक्रम संचालन गर्ने ।
१०. लैङ्गिक हिंसाबाट पिडित महिला तथा किशोरीहरूका लागि नगरपालिकामा हेल्प डेक्सको स्थापना गरिनेछ ।
११. जोखिममा परेका महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरीक, तथा अपाङ्गता भएका व्याक्तिहरूलाई उद्धार तथा व्यवस्थापनाका लागि पूर्णस्थापना केन्द्र निर्माणको सोच राखिएको छ ।
१२. १० वटा वडामा किशोरी समुह गठन गरी परिचालन गरिने छ ।
१३. लैङ्गिक हिंसा निवारण कोषको स्थापना गरी कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ ।
१४. नगरपालिकामा रहेका अति विपन्न र पारिवारिक रुपबाट टाढा भएका एकल महिलाहरूको पहिचान गरी आर्थिक सहयोग बाट उनीहरूलाई आत्मनिर्भर बनाउन जोड दिईनेछ ।
१५. आर्थिक रुपले विपन्न सामाजिक रुपले पछाडी पारिएका महिलाहरूलाई विशेष प्राथमिकता दिदै आर्थिक शसक्तिकरण र सामाजिक रुपान्तरण गर्न जोडदिइने
१६. महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, अपाङ्गता तथा अलसंख्यक सामुदायको तथ्याङ्क संकलन कार्यलाई जोड दिइनेछ ।
१७. सडक मानवमुक्त पालिका बनाउन गैर सरकारी संस्थासंगको सहकार्यमा आवश्यक कार्यक्रम ल्याइनेछ ।

बालबालिकाहरूको लागि :

१. नगरपालिकालाई पुर्ण बालश्रम मुक्त अभियानलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
२. बालविवाह मुक्त वडा घोषणालाई निरन्तरता दिने र घोषणा भएका वडाहरूमा निरन्तर अनुगमन गरिनेछ ।
३. चन्द्रपुर नगरपालिका नगर कार्यपालिका भित्र रहेका प्रत्येक विद्यालय तथा विद्यालय बाहिर रहेका बालबालिकालाई समेटेर गठन भएको बालक्लवहरूलाई सक्रिय बनाई, वडा स्तरीय बालसञ्जाल र नगर स्तरीय बालसञ्जाल गठन गरी सोको माध्यामबाट बालबालिकाको अधिकार, बालसंरक्षण, बाल हिंसा बालविवाह न्युनिकरणलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
४. चन्द्रपुर नगरपालिकामा बाल हेल्पलाईनको व्यवस्था गरिने छ ।
५. नगरपालिकामा बालसंरक्षण, सम्बर्द्धन कोषको स्थापना गरी बालबालिकाको क्षेत्रमा काम गर्ने विभिन्न सघं सस्थाहरूसंग समन्वय गरिनेछ ।
६. सडक बालबालिका, ईटा उद्योग कलकारखानामा काम गर्ने बालबालिका, साथै जोखिममा परेका बालबालिकाहरूको अनुगमन साथै पहिचान गरी संरक्षण र घरपरिवारमा पुर्नमिलन गराउने कार्यलाई जोड दिईने छ ।
७. बालबालिकाको अन्तरनिहित क्षमताको पहिचान गरी, हिंसा शोषण, दुर्व्यवहार, दुरव्यसनिमा परेका व्याक्तिलाई उत्प्रेरणा वढाउन विभिन्न शिर्षकमा बादविवाद, बक्तीत्वकला, निबन्ध प्रतियोगितात्मक कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।

८. दलित तथा पिछाडी पारिएका बालबालिकाको हक सम्बन्धी, साथै जातियता छुवाछुत अन्त्यका लागि विद्यालयहरुमा बालक्लवहरुको परिचालन गरि कार्यक्रम गरिनेछ ।
९. विद्यालयहरुमा गुनासो पेटीकाको व्यवस्थापन गरी सो कार्यान्वयनका लागि समिति गठनमा जोड दिईनेछ ।
१०. बाल अधिकार संरक्षण तथा सम्बर्द्धन कार्यविधिलाई चाडै नै कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ ।
११. बालमैत्री स्थानीय शासन नगर घोषणाको निमित्त लिएको लक्ष्य प्राप्तिको लागि पार गर्नुपर्ने सूचकांकहरु पार गर्दै लगिनेछ

जेष्ठनागरीक तर्फ

१. चन्द्रपुर नगरपालिका भित्र रहेका अति विपन्न घर परिवारका ७० देखि ८० वर्ष माथिका जेष्ठ नागरीकहरुलाई देवस्थल भ्रमण लगाएत देश दर्शन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
२. चन्द्रपुर नगरपालिका भित्र रहेका ८० वर्ष माथिका जेष्ठ नागरीकहरुलाई घर परिवारमा नै गएर सम्मान कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
३. संस्कार र संस्कृतिबाट सिर्जित अवलम्बन योग्य व्यवहार, नैतिकता तथा सिप विकासको लागि (जेष्ठ नागरीक सिप अनुभव) चन्द्रपुर नगरपालिका भित्रका विद्यालयहरुमा अन्तरपुस्ता सिप हस्तान्तरण कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
४. जेष्ठ नागरीकहरुलाई निशुल्क स्वास्थ्य सिविर कार्यक्रम संचालनमा जोड दिईने छ ।
५. ६० वर्ष देखि माथिका सम्पूर्ण जेष्ठ नागरीकहरुलाई परिचय पत्र वितरणलाई निरन्तरता दिईने छ ।
६. परिवारमा जेष्ठ सदस्य प्रति परिवार र अन्य सदस्यको जिम्मेवारी तथा दायित्व सुनिश्चत गर्न अभिमुखिकरण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
७. जेष्ठनागरीक दिवशलाई निरन्तरता लिदै सो अवसरमा प्रत्येक वडाका १/१ जना समाजमा योगदान पुर्याउने जेष्ठ नागरीकहरुलाई सम्मान गरिनेछ ।
९. पारिवारिक, आर्थिक, कानुनी संरक्षणको माध्यमबाट जेष्ठ नागरीकको संरक्षण र प्रवर्द्धन गरिनेछ ।

अपाङ्गता तर्फ

१. विद्यालयको छात्रावासमा वसेका अपाङ्गता भएका बालबालिकाहरुको अनुगमन गरी आधारभुत आवश्यकता अनुसारको सामग्री वितरण गर्ने व्यवस्था मिलाईने छ ।
२. अपाङ्गता परिचय पत्र वितरणको कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
३. अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको अभिभावकलाई सचेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
४. अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको पहिचान गरी फरक फरक प्रकारका सिपमुलक कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।
५. अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको विशेष आवश्यकतालाई दृष्टिगत गरी सार्वजनिक स्थल तथा संरचनाहरु अपाङ्गमैत्री बनाउन विशेष पहल गरिनेछ ।
६. अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको पहिचान गरी आवश्यकता अनुसारका सहायक सामग्रीहरु वितरण गरिनेछ ।
७. राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय अपाङ्गता दिवशलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
८. अपाङ्गताहरुको सम्मानको लागि सम्मानजनक शब्दहरुको पम्पलेट बनाई आम जनमानसमा वितरण गरिनेछ ।
९. अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुलाई साङ्केतिक भाषामा कक्षा सञ्चालन गर्ने प्रावधान मिलाईनेछ ।

१०, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको अधिकार संम्बन्धि ऐनमा भएका व्यवस्थालाई कार्यान्वयन ल्याउन आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ ।

११, नगरपालिका भित्र रहेका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको तथ्याङ्क संकलन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशिकरण सम्बन्धी नीति:

१. नेपालको संविधानले लैङ्गिक विभेदको अन्त्य गर्दै पछाडि परेको वर्ग तथा समुदाय, दलित, आदिवासी जनजाती, पिछडा वर्ग, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, किसान, श्रमिकलाई राज्यको सबै निकायमा समानुपातिक समावेशि सिद्धान्तको आधारमा सहभागी हुने हकको प्रत्याभुती गरेको छ । आर्थिक समृद्धि र दिगो विकासका लागि सम्मान अग्रसरता र नेतृत्वदायी भुमिका स्थापित गर्दै श्रोत, साधन, अवसर र लाभमा महिलाको समान पहुँच स्थापित गर्न सक्ने लक्षित कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
२. नगर सरकारलाई प्राप्त न्यायिक समितिको भुमिकालाई सार्थक बनाउने नीति लिइनेछ । वडा स्तरमानै मेलमिलाप केन्द्रको स्थापना गर्दै सामुदायिक मेलमिलाप कर्ताहरूको क्षमता विकास गरी टोल बस्तीको विवाद टोल बस्तीमानै निरुपन गर्ने प्रक्रियागत व्यवस्थालाई संस्थागत गर्दै लगिनेछ,
३. दलित समुदायले परम्परागत रूपमा गर्दै आएको सिपमुलक कार्यक्रमलाई स्तर उन्नति एवं व्यवसायीकरण गर्ने नीति रहेको छ ।

वन तथा वातावरण र विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति :

- चन्द्रपुर नगरपालिका क्षेत्रभित्रको नदीजन्य पदार्थहरूको उत्खन्न हुने क्षेत्र नजिकका बस्ती तथा समुदायहरूको संरक्षण तथा विकास गर्न, नदी कटान नियन्त्रण गर्न र वातावरण अनुकुलनमा सुधार गर्ने कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गरिनेछ । यसको लागि नदीजन्य पदार्थहरूको बिक्रीबाट प्राप्त रकम मध्येबाट निश्चित रकम विनियोजन गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु ।
- नगरक्षेत्रको सरसफाईमा सुधार ल्याउन नगरपालिकामा रहेका सवारी साधन र जनशक्तिलाई कार्यतालिका बनाई परिचालन गरिनेछ ।
- नगरक्षेत्रको सरसफाई गर्ने कार्यमा नगरक्षेत्रमा रहेका सबै निकाय, सरोकारवाला संस्थाहरू, सञ्चार क्षेत्र, टोल तथा बस्ती हुँदै सम्पूर्ण नगरवासीहरूको साथ लिएर सुधारका कार्यहरू अगाडि बढाइनेछ ।
- चन्द्रपुर नगरलाई सफा र स्वच्छता कायम गर्न जलवायु अनुकुलनका लागि Green City को अवधारणा अगाडि बढाइनेछ । यसका लागि नगर क्षेत्रभित्र रहेका सामुदायिक वन, धार्मिक वन, साझेदारी तथा निजी वन समेतका सरोकारवालाहरूसँग समन्वय गरी वन क्षेत्रको संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- लेण्ड फिल्ड साइडको स्तरोन्नति गरी सी.एन.जी. ग्यास उत्पादन गर्न अध्ययन गरी प्राप्त प्रतिवेदनको आधारमा सी.एन.जी. ग्यास उत्पादन प्रक्रिया अगाडी बढाउने । सामुदायिक वनको क्षमता विकास गर्ने, जंगल छेउछाउका अतिक्रमित क्षेत्रमा सामुदायिक वनसँग सहकार्य गरी वृक्षारोपण गर्ने कार्य अगाडी बढाइनेछ ।
- नगर क्षेत्रभित्र एक घर एक विरुवा वृक्षारोपणको नीतिलाई अगाडि सारिनेछ ।
- घरको नक्सा पास पास गर्दा कम्तिमा २ वटा विरुवा सडक छेउमा घरधनीले रोप्नुपर्ने र त्यसपछि विरुवाहरूको संरक्षण पनि स्वयं घरधनीले गर्नुपर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

- नगरपालिकाको वन क्षेत्रभित्र रहेका वन तथा सिमसार क्षेत्र, पोखरी, पानीको मुहानको संरक्षण गर्दै लगिनेछ । पानीघट्ट जस्तो परम्परागत रैथाने प्रविधिलाई संरक्षण र प्रवर्धन गरिनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्रभित्र नदी कटान हुने क्षेत्रको पहिचान गरी तटवन्धनको निर्माण गर्दै संरक्षण गर्ने नीति लिइनेछ,
- नगरपालिका क्षेत्रभित्र भू-क्षयलाई नियन्त्रण गर्न आवश्यक कार्यक्रमहरू अगाडि वढाइनेछ ।
- दैविक प्रकोपमा परी विपदमा परेका घर परिवारलाई नगरपालिकाबाट तत्काल राहतको ब्यबस्थापन गर्न आवश्यक रकम विनियोजन गरी कार्यान्वयन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- सम्पूर्ण वडामा सरसफाई, वातावरण तथा वन संरक्षण सम्बन्धि चेतनामुलक कार्यक्रमहरू अगाडी वढाउने नीति लिइनेछ। सामुदायीक वनहरूमा कृषि वन नीति लिई समुदायको आयआर्जन तर्फ उन्मुख गराइनेछ,
- मापदण्ड पुगेका सडकहरूको दुवै तर्फ वृक्षारोपण गर्ने नीति लिईएको छ ।
- वातावरणमैत्री स्थानीय सरकारको प्रारूप कार्यान्वयन गर्ने सुरुवात गरिनेछ ।
- सामुदायीक वन, धार्मिक वनहरूको खाली जग्गामा जडिबुटी उत्पादनको लागि प्रोत्साहन गरिनेछ,
- आगामी आर्थिक बर्षमा वन वातावरण र विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यक्रमहरूको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरी प्रस्ताव पेश गरेको छु ।

वातावरण र सरसफाई सम्बन्धि नीति :

१. जल, बायू, माटो, ध्वनी, तथा विद्युतीय लगाएत सबै प्रकारको प्रदुषणको रोकथाम र नियन्त्रण गर्न आवश्यक नीति, कानून र प्रभावकारी संरचना निर्माण गर्नको साथै सोध, अनुसन्धान र क्षमता अभिवृद्धि एवं चेतनामूलक कार्यक्रमहरूको संचालनमा निरन्तरता दिइनेछ ।
२. नगर क्षेत्रको वस्ती भन्दा टाढा रहेका खुला क्षेत्र, खोच र भिरपखाहरूमा वातावरणीय सम्भाव्यता अध्ययन गरी यस्ता क्षेत्रमा पूर्वाधार विकास गर्दै स्यानेटरी ल्याण्ड फिल्ड साइट, बायो ग्यास प्लान्ट , जैविक मल उत्पादनको सम्भाव्यता खोजिको लागि नेपाल सरकार, मधेश प्रदेश तथा बैदेशिक प्राविधिक सहयोग परिचालन गर्दै सार्वजनिक निजी साझेदारिमा कार्य गरिन्छ ।
३. नगर क्षेत्रमा वातावरण प्रदुषणको कारण बनेका तथा आवश्यक वातावरणीय मापदण्ड पुरा नगरेका इटा उद्योगहरूका सम्बन्धमा प्रारम्भिक वातावरण परिक्षण गरी उक्त प्रतिवेदनका आधारमा क्रमश वातावरण प्रतिकुल उद्योगहरूलाई विस्थापन गर्ने नीति लिइनेछ । वातावरणीय प्रदुषण गर्ने उद्योगहरू वातावरणीय मापदण्ड पूरा नभएसम्म नगर क्षेत्रमा स्थापना र सञ्चालनमा पूर्ण रोक लगाउने नीतिलाई कडाइका साथ कार्यान्वयन गरिन्छ ।

धर्म, पर्यटन तथा सास्कृति सम्बन्धी नीति :

१. चन्द्रपुर नगर क्षेत्रभित्र जैविक विविधताको प्रचुरताले सुरक्षित र मनोरम, आकर्षक पर्यटकीय गनतव्य बन्ने सम्भावना रहेको छ । धार्मिक धरोहरहरूमा नुन्थर पर्यटकीय स्थल, निजान्नद धाम, पौराई ब्रह्म स्थान, कुटीहोम, कृष्ण प्रणामी मन्दिर रहेका छन् । त्यस्तै चन्द्रपुर झर्ना, शहिद स्मृति पार्क, कलापानी, डावरी, मर्धर सिमसार क्षेत्र जस्ता मनोरम भू दृश्य भएका स्थानहरू समेत छन् धार्मिक एवं पर्यटकीय सम्पदाको जीर्णोद्धार एवं मर्मत र भू- दृश्यमा पर्यटन सेवा प्रवर्द्धन गर्न, धार्मिक, सास्कृतिक एवं प्राकृतिक सम्पदाको संरक्षणका लागि गुरु योजना तयार गरिनेछ ।
२. नगर क्षेत्र भित्रका ऐतिहासिक, धार्मिक, सास्कृतिक सम्पदाहरूको पहिचान गरी बैज्ञानिक अभिलेखिकरण गर्दै तिनिहरूको संरक्षण एवं जगेरना गर्ने नीति लिइनेछ ।

३. विभिन्न जातजाती, समुदाय, धर्म, संस्कृतिका जात्रा, गुठी, पर्व, मूल्य एवं मान्यताको संवर्द्धन गर्ने नीति लिइनेछ ।
४. नगरपालिकाको स्वामित्वमा रहेका सम्पत्तिहरूको पहिचान गर्दै उचित संरक्षण र सम्बर्द्धनको अभावमा उपयोग नभएका भौतिक सम्पत्तिहरूको संरक्षण, व्यवस्थापन र उपयोग गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ,
५. नगरपालिका क्षेत्रमा रहेका पर्यटकीय स्थलहरूको संरक्षण र सम्बर्द्धन गरिनेछ ।
६. आगामी आर्थिक वर्षमा पर्यटन तथा संस्कृति सम्बन्धी कार्यक्रमहरूको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरी प्रस्ताव पेश गरेको छु ।
७. ऐतिहासिक, पुरातात्विक, सांस्कृतिक तथा धार्मिक महत्वका सम्पदा, प्राचिन स्मारक, सार्वजनिक तथा सामुदायीक भवन, सार्वजनिक एलानी, पर्ती जग्गाको लागत राखे तथा संरक्षण गर्ने नीति लिइनेछ ।

संस्थागत क्षमता विकास र सुदृढिकरण तथा सुशासन सम्बन्धी नीति :

१. नगरपालिकाको सेवालार्इ जनमुखी, सक्षम, सरल, सुदृढ, सेवामुलक र उतरदायि बनाउदै लैजानु आजको आवश्यकता हो । जनशक्तिको समुचित व्यवस्थापन गर्दै जवाफदेही, जिम्मेवारी पूर्ण र सेवाग्राही मैत्री व्यवहार आम नागरिकको अपेक्षा हो । यसर्थ, अगामी दिनमा नगरको प्रशासनिक संरचना, जनशक्ति कार्यशैली, कार्यविधि र प्रक्रिया नयाँ प्रविधि, ज्ञान, सीप र क्षमतामा आधारित नागरिक पहुँचमैत्री बनाउदै लैजाने नीति लिइनेछ ।
२. बेरुजु फछ्यौँट कार्यलाई तीव्रता दिइनेछ । पेशकी अशुली कार्यलाई कडाईका साथ लागु गरिनेछ ।
३. नगरपालिका जनप्रतिनिधिहरू सबैलाई लक्षित गरी क्षमता विकासका लागि कम्तिमा वर्षको एक पटक तालिम एवं अध्ययन भ्रमणको प्रवन्ध मिलाइनेछ ।
४. नगरका वडा कार्यालय, स्वास्थ्य संस्था, कृषि तथा पशु सेवा केन्द्रहरू र नगर कार्यपालिकाको संगठन संरचना संविधानको भावना र मर्मअनुरूप स्थानीय सरकार मैत्री बनाउन संस्थागत पूनः संरचना गरिनेछ,
५. नगर सरकारका हरेक संस्थागत संरचनाहरू नगर कार्यपालिकाको प्रत्यक्ष नियन्त्रण, निर्देशन र समन्वय कायम हुने गरी एक आपसमा अन्तर र अन्तर स्वमित्व हुने कार्यगत व्यवस्था मिलाइनेछ । कार्यपालिका अन्तरगत भएका वडा कार्यालय, स्वास्थ्य संस्था, शिक्षण संस्थाहरू, कृषि तथा पशु सेवा केन्द्रहरूका सबै कर्मचारीहरूको कार्य विवरण सहितको जिम्मेवारी किटान गरी कार्यभार र कार्यवोझको आधारमा कर्मचारीहरूको दरबन्दी मिलान, पदस्थापन, सरुवा र जिम्मेवारी हेरफेर २०८० साल श्रावण १ गतेदेखि लागु गरिनेछ । यसको लागि संगठन विकास (Organization Development) गरी दरबन्दी एकिन गरिनेछ । संगठन तथा ब्यबस्थापन सर्भेक्षणको प्रतिवेदनलाई स्वीकृत गरि लागु गरिनेछ ।
६. चौमासिक रुपमा सेवाग्राहीको सन्तुष्टि फारम Exit Pole गरी सेवाग्राहीको पृष्ठपोषण मार्फत सेवा प्रवाहलाई थप सन्तुष्टिजनक बनाइनेछ ।
७. जनताको गुनासो सुनुवाई तथा ब्यबस्थापन गर्न चौमासिक रुपमा सार्वजनिक सुनुवाईको कार्यक्रम गरिनेछ
८. नगर प्रमुख र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत बीच तथा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र शाखा प्रमुखहरू बिचको कार्यसम्पादन प्रणाली अगाडी बढाइनेछ ।

९. आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई ब्यबस्थित गर्न आन्तरिक नियन्त्रण कार्यविधि तयार गरी आर्थिक अनुसाशन कार्यमा जोड दिइनेछ ।

१०. आगामी आर्थिक वर्षमा संस्थागत क्षमता विकास सम्बन्धी कार्यक्रमहरूको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरी प्रस्ताव पेश गरेको छु ।

आर्थिक विकास नीति :

- सरकारी, निजी र सहकारी गरी ३ खम्बे अर्थ नीतिलाई वर्तमान संविधानको मर्म अनुरूप नै यस नगरपालिकाको विकासको ३ खम्बे अर्थ नीतिको आवधारणाको आधारमा थप सुदृढ गर्दै लगिनेछ,
- आगामी आर्थिक वर्षमा आर्थिक विकास सम्बन्धी कार्यका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरी प्रस्ताव पेश गरेको छु ।

सहकारी तर्फ

यस चन्द्रपुर नगरपालिका भित्र रहेका विभिन्न फरक प्रकृतीका सहकारी संस्था मार्फत आगामी आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को लागि गरिबी निवारण र निम्न परिवारको आयस्तर बृद्धि गराउने उदेश्य सहितको समृद्ध नगर बनाउन निम्न अनुसारको नीति, कार्यक्रम तयार गरिएको छ ।

१) नगरपालिका भित्र रहेका सहकारी संस्थाका सदस्यहरूलाई सहकारी शिक्षा प्रदान गरी सहकारी एकीकरणमा जोड दिइनेछ तथा चालु आ.व. लाई सहकारी एकीकरण अभियान वर्षको रूपमा अभियान कार्यक्रम संचालन गरिनेछ

२) उत्कृष्ट सहकारी संस्थाहरूलाई नतिजाको आधारमा पुरस्कृत गरी प्रोत्साहन गरिनेछ । सहकारी दिवस मनाउने क्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।

३) दुग्ध उत्पादक सहकारी संस्था मार्फत दुग्धजन्य परिकार उत्पादन गरी बजार विस्तार गर्ने (यसले गर्दा चन्द्रपुरमा उत्पादित बस्तुले प्रश्रय पाउदा किसानहरू प्रत्यक्ष लाभान्वित हुनेछन ।

४) किसानहरू बाट उत्पादित बीउबिजन उत्पादन, प्रशोधन र बिक्री वितरण गर्न कम्बाईन्ड हार्भेस्टर मेशिन सहित ट्रैक्टर खरिद गरि किसानहरू लाई प्रत्यक्ष लाभ पुरयाईनेछ ।

५) सहकारी संस्था र नगरपालिका बीच अन्तरक्रिया र समिक्षा गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

६) नगरपालिका बाट सहकारी संस्थाको अवस्था बुझन अनुगमनलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

७) सहकारी संस्थाको अध्ययन अवलोकनका लागि अन्तरप्रदेशिय भ्रमण गराई सहकारी संस्थाको स्तरमा सुधार ल्याईनेछ ।

७) सबै सहकारी संस्थाहरू बार्षिक गतिविधी समेटिएको चन्द्रपुर सहकारी स्मारिका प्रकाशन गरिने छ ।

८) सहकारी संस्थाको क्षमता अभिवृद्धिका लागि सहकारी शिक्षा, नेतृत्व विकास, व्यवस्थापन एवं कोपोमिम्स तालिम संचालन गरी सहकारी संस्थाहरूलाई व्यवस्थित बनाईनेछ ।

९, सहकारी क्षेत्रको समग्र पक्षको विकास गर्न कृषि पशुपंक्षिमा आधारित सहकारी उद्योगको विकास र बजारीकरणमा जोड दिइनेछ ।

१०, कृषि जमिनमा कृषकको पहुच विस्तार गर्न कृषि सहकारी संस्था मार्फत करार खेती, सामुहिक खेती, कौसी खेती, चक्लाबन्दी खेतीलाई विशेष प्रोत्साहन गरिनेछ ।

कृषि तथा सहकारी नीति :

१. एक वडा एक वाली /बस्तु उत्पादन विशेष कार्यलाई बढावा दिइनेछ ।

२. बैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका युवाहरूको ज्ञान र सिपको उपयोग गर्दै स्वरोजगार जस्ता कार्यक्रमहरूलाई पहिलो प्राथमिकता दिई कार्य गरिनेछ ।
३. कृषकले लगाएको बालीनाली, तरकारी, फलफुल मौरी तथा च्याउ आदिलाई विभिन्न दैविक प्रकोप तथा जोखिम बाट हुने क्षति न्यूनीकरण गर्नको लागि वीमा सम्बन्धि कार्यक्रम ल्याईनेछ साथै वीमा शुल्कमा विशेष अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ ।
४. कृषि उत्पादनलाई आधुनिकीकरण गर्न उन्नत जातको बीउ बिजन, कृषि औजार र सामग्रीहरू कृषक तथा कृषक समूहहरूलाई लागत साझेदारीमा वितरण गरी कृषि क्षेत्रको उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धि गर्ने नीति लिईनेछ ।
५. बजारमा उच्च माग भएका र तत्काल बिक्रि वितरण गरी आय आर्जन गर्न सकिने नगदेवालीमा कृषकको प्राथमिकता र आकर्षण वृद्धि गर्न तालिम, समुह खेति, अध्ययन भ्रमण र अनुसन्धान गर्न थप लगानी गर्ने नीति लिइनेछ ।
६. कृषि पेशामा युवाहरूलाई आकर्षण वृद्धि गर्न युवा स्वरोजगार लक्षित कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ । युवा अवस्थाको उर्जालाई कृषि क्षेत्रमा व्यवसायीकरण गर्न स्वरोजगार बन्ने र बनाउने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
७. नगर क्षेत्रमा उत्पादन गर्न सकिने उर्वर जमिनलाई बाँझो राख्न पाइने छैन । यस्ता क्षेत्रहरूमा समुह खेति प्रणाली गर्न चाहने कृषक समुहलाई नगरपालिकाबाट स्यानो ट्यूबेल तह सिंचाई प्रणाली र कृषि औजार उपकरणमा अनुदान दिने नीति लिइनेछ । भूमिको कर तिर्दा जमिनको वास्तविक अवस्था उल्लेख गर्नुपर्ने प्रावधानलाई पालना गरिनेछ ।
८. जमिन बाँझो राखेमा त्यस्ता जग्गा धनीलाई जरिवाना गरिनेछ । नगरपालिका क्षेत्रमा रहेका खेतीयोग्य जमिनमा सिंचाई सुबिधा वृद्धि गरी कृषि उत्पादनमा वृद्धि गर्न पूर्वाधार विकासमा लागत साझेदारी गर्ने नीति लिइनेछ । सिंचाईका लागि सोलार पम्प प्रविधि प्रयोगमा प्रोत्साहन गर्न अनुदान दिने नीति लिइनेछ ।
९. नगरको उत्पादन नगर क्षेत्र मै उपभोगको नीति अवलम्बन गर्दै नगरवासीहरूलाई स्थानीय उत्पादन स्थानीय हाट बजारबाटै खरिद गरी उपभोग गर्न प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ ।
१०. आगामी आर्थिक वर्षमा कृषी तथा सहकारी क्षेत्रका कार्यक्रमहरूको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरी प्रस्ताव पेश गरेको छु ।
११. चन्द्रपुर नगरपालिकालाई पोषण मैत्री स्थानीय सरकार घोषणा गर्न पोषण मैत्री स्थानीय सरकार कार्यविधि अनुसार प्रक्रिया अगाडी बढाइनेछ ।

पशु सेवा तथा पशु स्वास्थ्य निति :-

१. पशु सेवा तथा पशु बिकास कार्यक्रम संचालन गर्दा गरिव तथा विपन्न वर्गको पहिचान गरि जिवन निर्वाह र जिवन स्तर सुधार गर्नको लागि नगरका १० वटा वडाहरूमा ग्रामिण बाखा बिकास, कुखुरा बिकास र बंगुर बिकास कार्यक्रम संचालन गरि मासु र फुलमा आत्मनिर्भर भई आय आर्जनमा विस्तार गर्ने कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
२. चन्द्रपुर नगरपालिकाका १० वटै वडाहरूमा व्यवसायिक मासुको लागि पाडा हुर्काउने र बंगुर पालन व्यवसाय कार्यक्रम संचालन गरि लागत सहभागितामा मध्यम स्तरका कृषकहरूको आय आर्जनमा विस्तार गर्दै लैजाने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

३. कृषकलाई उन्नत तथा पोषिलो घाँसे वालीको खेती गराई पशुपालन व्यवसायको लागत घटाउन विभिन्न सिजनका घाँसका विउ तथा वेर्ना वितरण गर्ने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
४. उन्नत पशु पालन व्यवसाय गरी दुध, फुल, र मासुमा आत्मनिर्भर भई निर्यातमुखी पशु पालन व्यवसाय गर्नको लागि नश्ल सुधार गरि कृत्रिम गर्भाधारण कार्यक्रमलाई नगरका १० वटै वडाहरुमा अझ बढि विस्तार गरिदै जाने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
५. नगरका १० वटै वडाहरुमा पशु स्वास्थ्य शिविर, बाभोपन निवारण शिविर, पशुहरुको परजिवि नियन्त्रण शिविर संचालन गरि पशु स्वास्थ्य मा थप टेवा पुऱ्याउनुपर्ने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
६. कृषकको लागि ज्ञान सिप र क्षमता अभिवृद्धि गर्नको लागि पशु विकास संग सम्बन्धित तालिम, भ्रमण र गोष्ठि संचालन गरि व्यवसायीक पशु पालन तर्फ अग्रसर बनाईदै लैजाने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
७. कृषकको पशु स्वास्थ्यलाई मध्य नजर गरि पशुपक्षिको रोग पहिचान गर्ने कम्तिमा शाखामा १ वटा Basic lab संचालन गर्नु पर्ने आवश्यकता भएकोले सोको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
८. व्यवसायिक पशु पालन गरि कृषकको जिवन स्तर वृद्धिको लागि १० वटै वडाहरुमा गाई, भैसि, बाखा, वंगुर, कुखुरा, हाँस र माछा कार्यक्रम लागत सहभागितामा अनुदान दिदै व्यवस्थित पशु पालन व्यवसाय गर्दै जाने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
९. मासुको उत्पादन वृद्धि गरि कृषकहरुको आय स्तरमा वृद्धि गर्न नगर स्तर वाटै वढाउनको लागि वीयर जातको विउको बोकाहरु लागत सहभागितामा वितरण गर्ने संघ तथा सहकारी संस्था मार्फत बाखापालन व्यवसाय गर्न थप कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
१०. नगरका १० वटै वडाहरुमा कृषकका पशुहरुलाई रोग लाग्न नदिन खोप कार्यक्रम संचालन गरिने छ र पशु स्वास्थ्य उपचारलाई अझ बढि थप सेवामुखि गरिदै लैजाने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
११. दुध संकलन केन्द्रहरु र सहकारि संस्थाहरु मार्फत सहकार्यमा दुग्धजन्य पदार्थहरुको उत्पादन गरि बिक्रि गरि कृषकहरुको आय स्तरलाई वृद्धि गर्दै लैजाने कार्यक्रम संचालन गर्दै जानुपर्ने देखिएको छ ।
१३. कृषकहरुको गाईभैसि व्याए पछि Calcium तथा Iron को कमि नहोस भनि सुत्केरि गाई भैसिलाई स्वस्थ राख्नका लागि र दुध उत्पादनमा कमि नहोस भनि निवारणको लागि औषधि वितरण गर्नुपर्ने देखिन्छ, जसले गर्दा कृषकलाई गाई भैसि पालनमा थप सहयोग पुग्ने छ । गाई/भैसी पालक किसानलाई पशु सुत्केरी स्याहार भत्ता उपलब्ध गराईने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१४. पशुजन्य उत्पादनमा जोड दिंदै किसानलाई उन्नत पशु स्वास्थ्य सेवा निशुल्क तथा लागत साझेदारीमा सेवा दिई दुग्ध र मासु उत्पादनमा थप लगानी गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ । पशु पन्छी पालनमा किसानलाई पशु बीमा गर्न प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ ।
१५. परम्परागत रूपमा पशुपंक्षी पालन गर्दै आएका कृषक तथा कृषक समूहलाई लक्षित गरी नश्ल सुधार तथा आहार व्यवस्थापन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । पशुपंक्षी व्यवसायलाई विविधिकरण गर्दै आयमुलक पेशाको रूपमा स्थापित गर्न उत्कृष्ट कृषक सम्मान कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
१६. नगर क्षेत्रमा भएका सामुदायीक कुकुर नियन्त्रण गर्न वध्याकरण शिविर संचालन गरिनेछ । छाडा पशुहरु नियन्त्र र घरपालुवा पशुहरु विवारिसे छाड्ने व्यक्तिको पहिचान गरी जरिवाना गरिनेछ

न्यायीक सम्बन्धी नीति :-

- नेपालको संविधान र स्थानीय सरकार सन्चालन ऐनले प्रदान गरेको स्थानीय न्यायीक अधिकारलाई न्यायीक समिति मार्फत प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- नगरपालिका भित्रका नागरिकहरूको साना तिना विवादका कारण मुद्धा मामिलामा अल्झिई आर्थिक तथा समयको हानी हुने अवस्थाको अन्त्य गर्दै त्यस्ता विवादहरू न्यायीक समिति मार्फत निराकरण गर्दिने नीति लिइनेछ ।
- नागरिक स्तरमा हुने साना तिना विवादहरू मेलमिलापको माध्यमबाट समाधान गर्ने प्रत्येक वडामा मेलमिलाप समिती र नगर स्तरमा मेलमिलाप समिती गठन गरी विवादको समाधान गरिने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- वडास्तर र नगर स्तरमा गठन भएको मेलमिलाप समितीका पदाधिकारीहरूका लागि मेलमिलाप सम्बन्धी तालिम सन्चालन गरिनेछ ।
- न्यायीक समितीका पदाधिकारी र मेलमिलाप समितीका संयोजकहरूको क्षमता अभिवृद्धीका लागि अन्तर पालिका भ्रमणको व्यवस्था गरिनेछ ।
- न्यायीक समिती बाट भएका क्रियाकलापहरूको सफ्टवेयर मार्फत व्यवस्थित अभिलेख राख्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- प्रत्येक वडामा न्यायीक समितीको काम, कर्तव्य र अधिकारको बारेमा सरोकारवालाहरू विच अन्तक्रिया कार्यक्रम सन्चालन गरिनेछ ।

विधायन सम्बन्धी नीति :-

- नगरपालिकालाई आवश्यक पर्ने ऐन, कानून, नियम, कार्यविधी निर्माण गर्ने कार्यलाई आगामी वर्ष पनि निरन्तरता दिइनेछ ।
- विधायन समिती मार्फत निर्माण भएका कानूनहरू सकभर नगर सभाबाट पारित गरीने परिपाटीको विकास गरिनेछ ।
- विधायन समितीका पदाधिकारीको क्षमता अधिवृद्धिको लागि तालिम, अन्तरपालिका भ्रमणको व्यवस्था गरिनेछ ।
- नगरपालिकाबाट निर्माण भएका ऐन, कानून, नियम, कार्यविधिको बारेमा प्रत्येक वडामा जन चेतनामूलक कार्यक्रम सन्चालन गरिनेछ ।

रोजगार सेवा केन्द्रको नीति तथा कार्यक्रम :

१. नमुना रोजगार सेवा संचालन गरिनेछ ।
 - (क) सरोकारवालाहरूसँग अन्तरक्रिया / अभिमुखीकरण गरिनेछ ।
 - (ख) नगरपालिकामा रोजगार सेवाको नक्सानकन तथा अभिलेख व्यवस्थापन गरिनेछ,
२. श्रमको सम्मान राष्ट्रको अभियान सम्बन्धी कार्यक्रम गरिनेछ ।
४. रोजगार संवाद मंचको सञ्चालन गरिनेछ ।
५. स्थानीय तहको रोजगार रणनीती तर्जुमा, अध्यावधिक र कार्यान्वयन गरिनेछ ।
६. रोजगार मेला संचालन गरिनेछ ।

७. वैदेशिक रोजगारीमा गएका तथा वैदेशिक रोजगारीबाट फर्किएका युवाहरूको तथ्याङ्क संकलन तथा प्रोफाइल तयार गरी सीपमा आधारित इवजागारी र क्षमता विकासका कार्यक्रम सञ्चालन गरी विदेशमा सिकेका सीपको सही सदुपयोग तथा रिटर्नीहरूलाई सामाजिक पुनः एकीकरण कार्यक्रम मार्फत उद्यमी बनाईने छ ।

८. रोजगारी सृजना गरिनेछ । (सुचिकृत बेरोजगारहरूको लागि)

(क) विकास निर्माण आयोजनाहरूको निर्माण तथा मर्मत सम्भार गरिनेछ ।

(ख) बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक स्याहार

(ग) खेलकुद

(घ) बालबालिका प्रारम्भिक शिक्षा

(ङ) स्थानीय तहमा गरिने विभिन्न अभियान तथा सचेतनामूलक क्रियाकलाप गरिनेछ ।

९. अन्य रोजगारमूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

सामी परियोजनाको नीति तथा कार्यक्रम

१. वैदेशिक रोजगारीमा जान चाहने सम्भावित कामदारहरूलाई गहन अभिमुखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।

२. वैदेशिक रोजगारीमा गई सीप तथा अनुभव हासिल गरेका युवाहरूलाई रिटर्नी स्वयम् सेवकका रूपमा परिचालन गरिने छ ।

३. वित्तीय साक्षरता कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।

४. सुरक्षित वैदेशिक रोजगारी सम्बन्धी सूचना सामग्री उत्पादन, प्रशारण तथा प्रकाशन गरिने छ ।

५. सुरक्षित वैदेशिक रोजगारी सम्बन्धी समुदायमा अभिमुखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।

६. सरोकारवालहरूसँगको अन्तरक्रिया तथा अभिमुखीकरण कार्यक्रम (प्रहरी, पत्रकार, स्थानीय जनप्रतिनिधि, समुदायका अगुवाहरूलाई आप्रवासनको असर तथा प्रभाव, कामदारलाई सामाजिक बहिस्करण प्रभाव न्यूनीकरण) कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।

७. वैदेशिक रोजगारीमा जान चाहने सम्भावित कामदारहरूलाई आवश्यकता अनुसार मनोसामाजिक परामर्श सञ्चालन गरिने छ ।

८. वैदेशिक रोजगारीमा जान चाहने युवाहरूको तथ्यांक संकलन तथा अध्यावधिक गरी अभिलेखीकरण गरिने छ ।

आन्तरिक आय व्यवस्थापन :

१, नगरपालिकाको भरपर्दो आम्दानीको श्रोत आन्तरिक राजश्व नै हो । आन्तरिक राजश्वको ठूलो हिस्सा ओगट्ने नदीहरूको ढुंगा, गिट्टी, बालुवाको उत्खनन्, संकलन, आन्तरिक विक्री र निकासीका सन्दर्भमा संघ र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त निर्देशनहरू तथा विद्यमान ऐन कानून बमोजिमका वातावरणीय प्रभावका प्रावधानहरूलाई कार्यान्वयन गर्दै लगिनेछ,

२, चालु आर्थिक वर्षबाट सम्पत्ति कर प्रणालीलाई थप ब्यबस्थित गरिनेछ, यस आ.व. को बक्यौता रकम आगामी आ.व. २०८० /०८१ को प्रथम चौमासिकमा बुझाएमा जरिवाना छूट गरिने ब्यबस्था मिलाएको छु ।

३, नगरपालिकाको सिमित श्रोतलाई ध्यानमा राखी आन्तरिक आय र राजश्वलाई बढाउन राजश्वका थप श्रोतहरू अध्ययन र पहिचान गरी आन्तरिक आय वृद्धि गर्दै जाने नीति लिईनेछ, राजश्व परिचालनको लागि चुस्त र दुरुस्त किसिमको व्यवस्थापन प्रणाली अवलम्बन गरिनेछ ।

४, राजश्व संकलन र वातावरणीय पक्षलाई समन्वयात्मक ढंगले अघि बढाउँदै प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण IEE प्रतिवेदनका प्रावधानहरूलाई समन्वय गर्दै वातावरणमा पर्ने नकारात्मक असर न्यूनीकरण गर्न गत विगतका नगर सभाहरूबाट भएका निर्णयहरू तथा नीतिहरू प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्दै जाने नीति लिइनेछ,

५, गत विगतको बक्यौता असुली गर्न अभियान संचालन गरिनेछ ।

६, कर शिक्षा अभियान मार्फत घुम्ती शिविर संचालन गरी घर दैलोमा नै व्यवसाय दर्ता गर्न अभियान चलाइनेछ ।

श्रद्धेय सभाध्यक्षज्यू,

मैले आगामी आर्थिक वर्षको नगरपालिकाको प्रस्तावित नीति तथा कार्यक्रमहरू संक्षेपमा प्रस्तुत गर्ने, प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम र बजेट तयारीको क्रममा संघीय-सांसद र प्रदेश सभाका माननीय सदस्यज्यूहरू, नगर सभाका सदस्यज्यूहरू, नागरिक समाजको सुझाव र मार्गदर्शनलाई अमूल्य निधिको रूपमा स्वीकार गरी वस्ती, वडा समिति, नगर कार्यपालिकाका सदस्यज्यूहरू, नगर सभाका सदस्यज्यूहरू, गै.स.स.एवं सरोकारवालाहरूबाट प्राप्त परामर्शहरूलाई नगरपालिकाको उपलब्ध श्रोतले अनुमति दिएको अधिकतम सिमामा रहि समेट्ने प्रयास गरिएको व्यहोरा यहाँहरू समक्ष सविनय अनुरोध गर्दछु । यस सम्बन्धी विस्तृत नीति तथा कार्यक्रम र बजेटको विवरण चन्द्रपुर नगरपालिका विकास योजना पुस्तिकामा प्रकाशित गरिने व्यहोरा यस सम्मानित नगर सभालाई जानकारी गराउँछु ।

वार्षिक नगर विकास योजना पुस्तिका प्रकाशित गर्ने समयसम्म संघीय सरकार र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने सशर्त र निसशर्तका कार्यक्रमहरूको साथै स्थानीय विकास पूर्वाधार कार्यक्रम अन्तर्गत छनौट भई प्राप्त भएका योजना तथा कार्यक्रमहरू समेत उक्त पुस्तिकामा प्रकाशित गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु । गाउँ, टोल र वडास्तर हुँदै अधिकांश नगरवासी जनताको सहभागितामा छनौट र प्राथमिकिकरण भएका योजना तथा कार्यक्रमहरू नगरपालिकाको प्राथमिकतामा पर्दापदै पनि नगरपालिकाको सिमित आन्तरिक श्रोत तथा संघीय र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त न्यून बजेट सिलिडका कारणले सबै योजनाहरूमा बजेट विनियोजन गर्न नसकिएको व्यहोरा विनम्रतापूर्वक अनुरोध गर्दछु । प्राथमिकतामा परेर पनि बजेट विनियोजन हुन नसकेका योजनाहरूलाई चन्द्रपुर नगरपालिकाको योजना बैकमा समावेश गरि नगरपालिकाबाट प्रदेश सरकार, संघीय सरकार तथा संघीय-सांसद र मधेश प्रदेश सभामा प्रतिनिधित्व गर्नुहुने माननीयज्यूहरूसंग समन्वय गरि स्थानीय पूर्वाधार विकास कार्यक्रम समेतबाट आगामी दिनहरूमा सम्बोधन गर्दै जाने तथा अन्य गै.स.स. तथा दातृ निकायहरूसंग समेत समन्वय गरि श्रोतको व्यवस्था मिलाई क्रमशः संचालन तथा कार्यान्वयन गर्दै लगिने व्यहोरा अनुरोध गर्दछु ।

आदरणीय सभाध्यक्षज्यू,

अब म चन्द्रपुर नगरपालिकाको आगामी आर्थिक वर्षको लागि प्रस्तावित राजश्व र व्ययको अनुमान प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहान्छु ।

आगामी आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को लागि नगरपालिकाको कूल बजेट मध्ये अधिकांश बजेट संघीय सरकार र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने अनुदान नै हो । यस बजेटमा नगरपालिकाको आफ्नो आन्तरिक आय राजश्व पनि समावेश गरेको छु । नगरपालिकाको आन्तरिक आम्दानीका लागि स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ वमोजिम नगरपालिकाले लगाउन र संकलन गर्न पाउने कर, दस्तुर, शुल्क समेतका आधारहरू उपलब्ध भए वमोजिम गत आर्थिक वर्षमा स्वीकृत गरी निर्धारण गरिएको कर, दस्तुर, शुल्कका दर तथा क्षेत्रहरूलाई केहि संशोधन गरि आगामी आर्थिक वर्षको लागि बजेट प्रस्ताव गरेको छु,

१. नगरपालिकाको आगामी आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ का लागि तपसिल बमोजिमको जम्मा रकम रु. १ अर्ब १९ करोड ८ लाख ८४ हजार ७ सय ५० रुपैयाँ मात्रको अनुमानित आय विवरण प्रस्ताव गरेको छु ,
 - क. संघ बाट प्राप्त हुने राजश्व बाँडफाँड रु. १५ करोड ३७ लाख ६० हजार मात्र,
 - ख. संघ बाट प्राप्त हुने वित्तीय समानीकरण अनुदान रु. १७ करोड ३६ लाख मात्र,
 - ग. संघ बाट प्राप्त हुने सशर्त अनुदान चालु तर्फ रु. ३५ करोड ६८ लाख मात्र,
 - घ. संघ बाट प्राप्त हुने सशर्त अनुदान पुँजीगत तर्फ रु. १ करोड ८४ लाख मात्र,
 - ङ. संघ बाट प्राप्त हुने विशेष अनुदान चालु रु. २ करोड मात्र,
 - च. संघ बाट प्राप्त हुने समपुरक अनुदान पुँजीगत रु. १ करोड ५५ लाख मात्र,
 - छ. प्रदेश बाट प्राप्त हुने समानीकरण अनुदान रु. १ करोड ५० लाख २ हजार मात्र,
 - ज. प्रदेश बाट प्राप्त हुने समपुरक अनुदान रु. २० लाख मात्र,
 - झ. प्रदेश बाट प्राप्त हुने विशेष अनुदान रु. ३० लाख मात्र,
 - ञ. प्रदेश बाट प्राप्त हुने राजश्व बाँडफाँड रु. १ करोड ७२ लाख ७० हजार मात्र,
 - ट. सामाजिक सुरक्षा भत्ता बापत रु. २८ करोड ७२ लाख १३ हजार मात्र,
 - ठ. युनिसेफ को रु. १० लाख मात्र,
 - ड. ग्रामिण विकास केन्द्रको रु. ३३ लाख ३४ हजार ७ सय ५० रुपैयाँ मात्र,
 - ढ. छायाँ नेपालको रु. ५ लाख मात्र,
 - ण. छोरी संस्थाको रु. २७ लाख मात्र,
 - त. गरिबसंग विशेश्वर कार्यक्रम रु. ४ लाख ६५ हजार मात्र,
 - थ. मालपोत बाट प्राप्त हुने आम्दानी रु. ६ करोड मात्र,
 - द. आन्तरिक आय तर्फ रु. ६ करोड ३ लाख ४० हजार रुपैयाँ मात्र,
२. नगरपालिकाको आगामी आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ का लागि तपसिल बमोजिमको व्यय अनुमान गरेको छु :
 - क. वडा स्तरीय योजना तथा कार्यक्रमहरूको लागि प्रत्येक वडामा रु. १ करोड ३० लाखको दरले जम्मा रु. १३ करोड,
 - ख. आर्थिक विकास समितिको लागि जम्मा रु. २ करोड ५० लाख,
 - ग. भौतिक पूर्वाधार विकास समितिको लागि जम्मा रु. २ करोड,
 - घ. सामाजिक विकास समितिको लागि जम्मा रु. २ करोड,
 - ङ. वन, वातावरण तथा विपद ब्यबस्थापन समितिको लागि जम्मा रु. १ करोड ५० लाख,
 - च. न्यायीक समितिको लागि जम्मा रु. २० लाख,
 - छ. सुशासन समितिको लागि जम्मा रु. २० लाख,
 - ज. विधायन समितिको लागि जम्मा रु. १० लाख,
 - झ. चन्द्रनिगाहपुर अस्पताल तथा अन्य स्वास्थ्य चौकीहरूको लागि जम्मा रु. २ करोड ५० लाख,
 - ञ. नगरस्तरीय योजना तथा कार्यक्रमहरूको लागि जम्मा रु. ३ करोड,
 - ट. सामुदायिक विद्यालयहरूमा स्वच्छ खानेपानी तथा आधुनिक शौचालय निर्माणको लागि जम्मा रु. १ करोड,
 - ठ. प्रशासनिक खर्च तर्फ जम्मा रु. १७ करोड ५० लाख ।

साथै आगामी आ.व. २०८०/०८१ मा चालु तर्फ रु ८६ करोड ९३ लाख ४५ हजार ८ सय ६८ रुपैयाँ मात्र (७३ प्रतिशत) र पूँजिगत तर्फ रु. ३२ करोड १५ लाख ३८ हजार ८ सय ८२ मात्र (२७ प्रतिशत) गरी जम्मा रु. १ अरब १८ करोड ३९ लाख व्यय हुने अनुमान पेश गरेको छु,

३. आगामी आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को प्रस्तावित आय-व्ययको विवरण अनुसूचीमा समावेश गरेको छु, नीति, योजना तथा कार्यक्रमगत वजेट बाँडफाँडको विस्तृत विवरण चन्द्रपुर नगरपालिकाको वार्षिक नगर विकास योजना पुस्तिकामा प्रकाशित गरिने व्यहोरा निवेदन गर्दछु ।

आदरणीय सभाध्यक्षज्यू र सदस्यज्यूहरू,

प्रस्तावित वजेट, योजना तथा कार्यक्रमहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि आवश्यक क्षमता विकास, संस्थागत/नीतिगत/कार्यविधिगत सुधारका कार्यहरू गर्ने साथै आवश्यकतानुसार सरकारी, सहकारी क्षेत्र, गै.स.स. क्षेत्र, निजीक्षेत्र, नागरिक समाज, सञ्चार क्षेत्र र स्थानीय उपभोक्ताहरू समेतको संयुक्त सहभागितात्मक सूचकमा आधारित अनुगमन एवं मूल्यांकनको व्यवस्था मिलाईनेछ र यसबाट वजेटको कार्यान्वयनको सुनिश्चितता एवं पारदर्शिता र उत्तरदायित्वको थप प्रवर्द्धन हुने विश्वास लिएको छु । प्रस्तुत नीति, कार्यक्रम तथा वजेटको कार्यान्वयनबाट नगरपालिकाको समग्र सामाजिक, आर्थिक, भौतिक, वातावरणीय, न्यायोचित र समतायुक्त दिगो विकासमा योगदान गर्न कोशेढुडा हुने विश्वास लिएको छु ।

अन्त्यमा,

नगरको विकासमा नगरपालिका मात्र एकलो नायक हुन सक्दैन बरु राजनैतिक तथा बौद्धिक बर्ग, विकासप्रेमी, समाजसेवी, गै.स.स., सरकारी एवं सहकारी तथा निजी क्षेत्र, सञ्चारकर्मी नागरिक समाज समेतको साझा सहकार्य, सहयात्रा एवं साझेदारी सहयोग आवश्यक हुने कुरामा फरक मत रहँदैन । यस तथ्य अनुरूप प्रस्तुत वजेटको कार्यान्वयनमा सबै सरोकारवाला पक्षहरूलाई निरन्तर सहयोग, समर्थन र सहकार्यका लागि सकृय भई दिनुहुन निवेदन गर्दछु । नगरको वजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमाका क्रममा सहभागितामूलक योजना तर्जुमा प्रकृयाका सबै चरणहरूमा सहभागि हुनुहुने सबैमा हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु । साथै यस कार्यलाई सफल र प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्नका लागि सम्बद्ध सबै पक्षबाट सदा झैं निरन्तर सहयोग र सुझावको अपेक्षा गर्दै प्रस्तुत वार्षिक नगर विकास योजना तर्जुमा कार्यमा सक्रिय एवं रचनात्मक सहयोग पुर्याउनु हुने संघीय-सांसद र मधेश प्रदेश सभाका माननीय सदस्यज्यूहरू, नगर कार्यपालिका तथा नगर सभाका सदस्यज्यूहरू, नगरमा क्रियाशिल राजनैतिक दल, सहकारी तथा निजी क्षेत्र, आम नागरिक, विषयगत समितिहरू, विभिन्न संघसंस्थाहरू, दातृ निकाय, गै.स.स., संचारकर्मी, लक्षित बर्ग, नागरिक समाज एवं नगर कार्यपालिकाको कार्यालका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतज्यू लगाएत कार्यालयमा कार्यरत सम्पूर्ण सहकर्मी कर्मचारी साथीहरूप्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दै धन्यवाद दिन चाहन्छु । साथै चन्द्रपुर नगरपालिकाको यस गरिमामय एघारौं नगर सभामा उपस्थित सबै विशिष्ट महानुभावहरूप्रति आदर र सम्मान सहित हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

धन्यवाद !

जयमाला कुमारी चौधरी
नगर उप प्रमुख
चन्द्रपुर नगरपालिका, रौतहट